

Sygn. akt VU 233/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 23 lutego 2018 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 233/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2018 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy K. K. prawa do emerytury, ponieważ nie udowodnił on 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu z dnia 12 marca 2018 roku, K. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych. Pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 grudnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 27 grudnia 2017 roku wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę, k. 1 – 3 akt emerytalnych).

Wnioskodawca udowodnił staż pracy w wymiarze: 25lat, 8 miesięcy i 21 dni w tym 25lat, 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 25 dni okresów nieskładkowych.

Niekwestionowany przez organ rentowy staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi łącznie: **8 lat i 9 miesięcy** tj. okres zatrudnienia od 1 stycznia 1977 roku do 31 grudnia 1978 roku oraz od 1 lipca 1982 roku do 31 marca 1989 roku na stanowisku oczyszczacza zbiorników na paliwo płynne w (...) -Usługowej Spółdzielni Pracy w B..

Organ rentowy **nie zaliczył** wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia:

- od 1 lutego 1979 roku do 30 czerwca 1982 roku na stanowisku montażysty odmierzaczy paliw-kierowcy wozu technicznego;

- od 1 grudnia 1900 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P. na stanowisku monter(a)(dowód: decyzja z dnia 23 lutego 2018 roku k. 15 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 6 akt sprawy).

W okresie od 1 grudnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P. na stanowisku monter(a) stacji paliw (dowód: świadectwo pracy z dnia 1 marca 1999 roku k.10 akt rentowych, umowy o pracę z dnia 1 grudnia 1990 roku i z dnia 2 stycznia 1993 roku w aktach osobowych).

Zakłady Produkcyjno- Usługowe (...) w P. zajmowały się budową stacji paliw, czyszczeniem zbiorników na paliwo oraz naprawą dystrybutorów paliwa, firma posiadała na wyposażeniu samochody typu: N., Ż., które wykorzystywała do przewozu pracowników oraz sprzętu na miejsce wykonywania robót Zakłady Produkcyjno- Usługowe (...) wykonywały zlecenia w ramach województwa (...) oraz na terenie całej Polski (dowód: zeznania K. Ś. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 3:19-16:59, zeznania J. W. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 16:59-30:30 k.14-16, zeznania J. M. protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 3:58-20:50, zeznania A. W. (1)- protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 20:50-27:36).

W okresie zatrudnienia w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P. wnioskodawca zajmował się naprawą dystrybutorów oraz czyszczeniem zbiorników na paliwo o pojemności około 20.000, 50.000 i 100.000 litrów. Czyszczenie zbiornika odbywało się w ten sposób, że pracownik po drabince schodził do wnętrza zbiornika w masce na twarzy, z uwagi na opary paliwa i z dna zbiornika wybierał resztki paliwa oraz wody i przy pomocy wiadra przymocowanego do linki podawał je na zewnątrz. Następnie osuszał ścianę zbiornika i przy pomocy mosiężnej szczotki czyścił zbiornik z rdzy oraz zabezpieczał go olejem. Z uwagi na znajdujące się w zbiorniku toksyczne opary paliwa, co 15-20 minut, następowała zmiana pracownika. Naprawa znajdujących się na stacjach paliw dystrybutorów polegała na naprawie przepływomierza, który należało zdemontować, wyczyścić i zamontować ponownie. Ponadto do obowiązków wnioskodawcy należało kierowanie samochodem marki N., którym dowoził do miejsca wykonywania pracy innych pracowników oraz sprzęt potrzebny do pracy, jak również inspektorów (...) (...) i W.. Czas dojazdu do pracy był zróżnicowany, albowiem jego długość była uzależniona od miejsca świadczenia pracy przez wnioskodawcę i pozostałych pracowników, mógł trwać pół godziny, a niekiedy nawet w sumie cztery godziny. Czas pracy ubezpieczonego na stanowisku kierowcy był mu doliczany do czasu pracy. Drugim pojazdem marki Ż., będącym w zasobach firmy kierował świadek J. W., który także dowoził pracowników i sprzęt do miejsca wykonywania pracy.

Wnioskodawca pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (dowód: zeznania K. Ś. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 3:19-16:59, zeznania J. W. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 16:59-30:30 k.14-16, zeznania J. M. protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 3:58-20:50, zeznania A. W. (1) protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 20:50-27:36, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 27:36-37:59 k.19-21).

Zakłady Producyjno Usługowe (...) w P. nie wystawiły wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach (dowód: okoliczność bezsporna).

W Zakładach Producyjno Usługowych (...) w P. byli również zatrudniony od 1 grudnia 1990 roku do 28 listopada 1994 roku J. W. na stanowisku monteru stacji paliw i kierowcy.

K. Ś. była w 1999 roku likwidatorem Zakładów Producyjno Usługowe (...) w P.(dowód: zeznania K. Ś. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 3:19-16:59, zeznania J. W. protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 roku 16:59-30:30 k.14-16).

J. M. był zatrudniony w (...) w Ł. od 5 września 1983 roku do 19 grudnia 2014 roku na stanowisku legalizatora, inspektora oraz naczelnika (...) (...) (...) w P.

A. W. (2) jest zatrudniony w (...) w Ł. od 1983 roku do chwili obecnej na stanowisku starszego inspektora.

Pracownicy (...) (...) byli obecni przy montowaniu zbiorników na paliwo, które wykonywała firma (...)(dowód: zeznania J. M. protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 3:58-20:50, zeznania A. W. (1) protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2018 roku 20:50-27:36).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem możliwe bez wnikliwej analizy ww. rozporządzenia.

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika natomiast, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Wnioskodawca spełnia bowiem pozostałe warunki przyznania prawa do emerytury, to jest ma wymagany co najmniej 25 – letni okres zatrudnienia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a w dniu (...) ukończył 60 rok życia oraz nie jest członkiem OFE.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy od 1 grudnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych i aktach sprawy. Spornym zaś pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresach wykonywania obowiązków monterów stacji paliw, tj. czy były to prace wykonywane w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy zakwestionował bowiem, aby wnioskodawca od 1 grudnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku wykonywał pracę rozumianą w myśl obowiązujących przepisów jako praca w warunkach szczególnych wskazując, że z dokumentacji nie wynika w jakim charakterze pracował wnioskodawca, a zakład pracy nie potwierdził pracy w szczególnym charakterze.

W takiej sytuacji, to na wnioskodawcy, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywał obowiązek wykazania, że w okresie objętym świadectwem pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Jednakże wnioskodawca nie sprostał temu obowiązkowi.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy i przyznania mu prawa do emerytury, albowiem wnioskodawca nie przedstawił dowodów

potwierdzających, iż w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę zaliczoną do którejkolwiek kategorii prac w warunkach szczególnych.

Wbrew stanowisku skarżącego, przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało istnienia podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy od dnia 1 grudnia 1990 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach Produkcyjno Usługowych (...) w P. na stanowisku monteru stacji paliw. Wszak w świetle zeznań świadków: K. Ś., J. W., J. M. i A. W. (1) wynika, iż do obowiązków wnioskodawcy, oprócz monteru stacji paliw, należało również kierowanie pojazdem marki (...), którym skarżący transportował do miejsca wykonywania pracy innych pracowników oraz potrzebny do pracy sprzęt. Nadto ubezpieczony zawoził także na miejsce dokonania stosownych czynności inspektorów (...) (...) i W., którzy dokonywali niezbędnych legalizacji, w tym świadków: J. M. oraz A. W. (1).

Sąd nie dał przy tym wiary zeznaniom wnioskodawcy w zakresie, w jakim twierdził, iż czas pracy skarżącego na stanowisku kierowcy nie był mu wliczany do czasu pracy. Wszak świadek J. W. zeznał, iż czas pracy kierowcy pojazdu był wliczany do czasu pracy, przy czym co istotne, świadek posiadał wiarygodną wiedzę na powyższy temat, albowiem w tożsamym czasie, będąc zatrudnionym w firmie (...) wykonywał tożsame obowiązki tj. pracował przy czyszczeniu zbiorników na paliwo oraz dowoził pracowników na miejsce pracy, kierując pojazdem marki Ż. (dowód: zeznania świadka k-16 płyta 00:26:02, 00:26:30). Fakt zaliczania do czasu pracy czasu kierowania pojazdem potwierdziła także świadka K. Ś., która jako likwidator Zakładów (...) miała wgląd w dokumentację pracowniczą ubezpieczonego oraz wiarygodną wiedzę o zakresie obowiązków pracowników firmy (dowód: zeznania K. Ś. k-16 płyta 00:12:53, 00:13:44). Sąd Okręgowy uznał więc za wiarygodne zeznania powyższych świadków, jako spójne i znajdujące uzasadnienie w zasadach doświadczenia życiowego oraz logiki. Trudno jest bowiem przyjąć, iż skarżący wyrażałby zgodę na świadczenie pracy w wymiarze nawet kilku godzin dziennie poza godzinami pracy, bez stosownego wynagrodzenia. Wszak zauważyć przy tym należy, iż praca ubezpieczonego na stanowisku kierowcy nie miała charakteru incydentalnego, czy sporadycznego, lecz należała do jego stałych obowiązków. Nadto nie miała charakteru krótkotrwałego, albowiem czas dojazdu do pracy był zróżnicowany, jego długość bowiem była uzależniona od miejsca świadczenia pracy przez wnioskodawcę i pozostałych pracowników, transport mógł więc trwać pół godziny, ale także nawet cztery godziny, a wszak czas pracy ubezpieczonego na stanowisku kierowcy, był mu doliczany do czasu pracy, co wykazano powyżej.

Tymczasem zauważyć należy, iż praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornych okresach mogłaby być uznana za pracę w warunkach szczególnych jedynie wówczas, gdyby będąc zatrudnionym formalnie na stanowisku monteru stacji paliw wykonywał on w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A zał. do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 roku, wyłącznie prace przy oczyszczaniu albo naprawianiu aparatów lub pojemników (np. cystern, zbiorników itp.) po produktach toksycznych, żrących i parzących oraz prace wewnątrz cystern, kotłów, zbiorników, aparatów i kanałów technologicznych, wymienione w Wykazie **A Dział IV, pozycja 39** rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Podkreślić przy tym należy, iż warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, **ale stale i w pełnym wymiarze wykonuje prace**, o jakich mowa w rozporządzeniu (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272 oraz z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10, LEX nr 901652). Prace kierowcy samochodu typu N., nie zostały przez ustawodawcę zaliczone do prac w warunkach szczególnych.

Reasumując stwierdzić należy, iż wnioskodawca nie wykazał, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze, co najmniej 15 lat.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.